

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések a előfizetési pénzek küldendők.

Uj nemzedék.

Budapest, 1900. július 7.

Az iskolai év végével mindannyiszor aktuálissá válik az ifjuság neveltetésének nagyfontosságú kérdése. Mindenki érzi, hogy e kérdés helyes megoldásától függ a magyar nemzet jövője, de ha ösztönszerűleg meg is sejtik e problema páratlan jelentőségét, igen kevés történik mindazonáltal a kérdés nevelésének irányítására különösen három tényező bír döntő befolyással: a kormány, a tanári kar és a szülők. A kormány, feladata, hogy egységes irányelveket állapítson meg, a melyek szellemében az egész oktatás és a nevelésügy vezendő. A kormány feladata továbbá gondoskodni a közoktatásügyi költségek fedezetéről. Nagyon természetes, hogy a közoktatásügyi kormányzatra ezenkívül is még számos nagy feladat búrul, de akár a fentebb jelzetteket, akár az összeseket vesszük tekintetbe, el kell ismernünk, hogy az érdekelt minisztérium mindent megtesz, hogy az új nemzedék nevelésének és oktatásának színvonalát a lehető legmagasabb fokra emelje. Wlassics közoktatásügyi minisztert a szakférfiak kiváló és lelkes gárdája veszi körül, mely vágyainak és működésének jutalmát egyes-egyedül a magyar közoktatásügy felvirágztatásában látja.

Ezek az emberek éjjel azzal a gondolattal fekszenek le s reggel ismét azzal a gondolattal ébrednek fel, miként lehetne az ifjuságot művelté és magyarrá tenni. És a mutatkozó eredmény még nincsen arányban a miniszter buzgalmaival s kitűnő szakembereinek önfeláldozó munkásságával. Ennek okát keresve, arra a meggyőződésre jutunk, hogy az eredménytelenség okát abban kell keresnünk, hogy az ifjuság nevelésére döntő befolyással bíró másik két tényező: a tanári kar és a szülők által képviselt társadalom nem teljesíti kellőképpen a maga kötelességeit. A pedagógiai működés fogyatékosága leginkább abban nyilvánul, hogy a tanár urak a munkafelosztás divatos jelszavát hangoztatva, tisztán csak a tanítással járó feladatok teljesítésére szorítkoznak. Tisztelet a kivételeknek, de azért mégis tény, hogy a tanári kar tulnyomó része teljesen figyelmen kívül hagyja a nevelésügyet. Megelégednek azzal, hogy úgy ahogy elvégzik az előírt tananyagot, a neveléssel azonban nem törődnek, mert szerintük ez már a szülők feladata és nem az iskoláé. Hisz alapján véve igazuk lehet a tanár uraknak, főleg ha az ő álláspontjukra helyezkedve, a tanári fizetést még azon szolgálatok díjazására sem

tartjuk kielégítőnek és megfelelőnek, melyeket a szorosabb értelemben vett oktatás terén fejtenek ki.

Talán igazuk van, hogy ezért a fizetésért nem kívánhatjuk tőlük, hogy még a nevelés irányításában is közreműködjenek. De ha formailag igazuk is van, valójában azonban mégis egészen másképp alakul a helyzet. Az oktatás sikere ugyanis lényegesen függ attól a szellemtől, melyben a gyermekek nevelkedtek. A rosszszul nevelt gyermek, ha el issajátítja a tudományok jelentős mennyiségét, azért mégsem lesz sohasem hasznos tagja a társadalomnak és az államnak. Sőt úgy áll a dolog, hogy minél több intelligenciával bírnak ezek a „rossznevelésűek”, annál nagyobb veszedelem az ő létezésük a nemzeti társadalomra.

A serdülő nemzedék nevelése tehát legalább is oly fontos követelmény, mint a tudományos kiképzetés általánosítására irányuló törekvés.

Főleg, ha a nevelésügyet nem a szűkebb értelemben vett társadalmi, hanem a tágasabb értelemben veendő nemzeti nevelés szempontjából bíráljuk. Fontos bizony az is, hogy társas érintkezésben a jó ízlés és tapintatszabályai jussanak érvényre. E tekintetben hazai viszonyaink sok kívánni valót mutatnak fel, az emberek annyira neveletlenek, hogy aki nem barátja az affaireknek, legjobban teszi, ha minél ritkábban keveredik az emberek közé.

Villanyoson, lóversenyen, kávéházban, sőt még a klubokban is rendszerint a léhaság támadásainak vagyunk kitéve. Bálra menvén pedig legjobb, ha végrendelkezzünk, mert ki tudja, melyik fiatal orosz-lánossal gyűl meg a bajunk. De mindez még nem volna annyira kétségbeejtő, ha az emberek szegletessége és ütközési hajlama a jellemek virilitásából eredne. De hát ellenkezőleg áll a dolog, minél nagyobb a pökhendiség, annál kevesebb a férfias bátorság, az a bátorság t. i., mely nemcsak a Komjáthy-féle pisztolyokkal, de az élet küzdelmeivel is farkasszemet mer nézni. Ily ifjakkal csak ritkán találkozunk az életben, már pedig csak az igazán férfias jellemekből alakult társadalom képes az államfentartást biztosító nagy munka teljesítésére. Tanáraink nemes hivatása, hogy ilyen ifjakat neveljenek a magyar nemzetnek. Ne hivatkozzanak hát arra, hogy a nevelésügy a szülők dolga, mert hát hogy is várhatnók ezektől a neveletlen szülőktől, ettől az elpóriasodott és önző motivumok által vezérelt nemzedektől, hogy erőben kiválóbb, gondolkozásban fonkeltebb, érzésben emberibb generációt

tudjon nevelni. Sokat gondolkodtam ezen a kérdésen, de végre is arra az eredményre jutottam, hogy a mai családtól nem várhatjuk társadalmi életünk regenerálását. Az iskola az a hely, ahonnan a megifjodás, a tisztulás proceszszusának ki kell indulni.

A szülői háztól csak keveset, majdnem semmit sem várhatunk, mert, sajnos, igen ritka az a tűzhely, ahol a serdülő gyermek tisztességtudást, kötelességérzetet és becsületességet tanulhatna szüleitől és azoktól, akikkel naponta érintkezik. Frivolitás, fenhéjázás, pöffeszkedés és nagyzási mania ez az, amit a gyermek szüleitől és környezetétől tanul.

A kormány legjobb intézkedései s a legezelirányosabb reformjai is hatástalanok maradnak, ha nem sikerül megváltoztatnunk a magyar nép gondolkozásmódját.

Férfiakat és jellemeket kell nevelnünk!

Papot, doktort, fiskálist mindenki szeretne ugyan nevelni a fiából, de a gyermekei nevelését csak kevés szülő tudja vagy akarja úgy vezetni, hogy férfiakat és jellemeket neveljen a hazának és a társadalomnak. Némely szülő azt hiszi, hogy az anyagi áldozatok meghozásával már megtett mindent, amivel gyermekeinek és a szocietésnek tartozik s amire gyermekeinek szüksége lesz az élet viharában.

Ha a miniszter épp oly szabadon és szuverén módon rendelkezne a társadalom fölött, mint a tanárok fölött, bizonyára ráparancsolna a szülőkre is, hogy haladéktalanul fogjanak hozzá az ifjuságnevelés regenerálásához.

A szülőket azonban jobb utra téríteni nem áll hatalmában a miniszternek. Ősbudavár és a budapesti kávéházak törzsvendégeiből (nők és férfiak egyaránt) és a lipótvárosi háztulajdonosokból Wlassics miniszter nem csinálhat gyermekeik neveléséért lelkesülő szülőket. Annál kívánatosabb, hogy legalább a tanárok emelkedjenek a helyzet magaslatára. Neveljenek legalább ők saját erejükben bizó férfiakat és jellemeket a serdülő ifjuságból, mert, ismételjük, testileg, lelkileg regenerálnunk kell az új nemzedéket, ha azt akarjuk, hogy a haza és nemzet viruljon.

És pedig a fiu- és a leánynevelést egyaránt gyökeresen kell reformálni. Ne álljunk meg a féluton, hanem haladjunk biztos léptekkel a kitűzött cél felé. Ne csak az értelmet, de a szívet, kedélyt és jellemet is fejlesszük.

Ne tudákos hölgyek, hanem a családi élet tisztasága fölött őrködő hitvesek, gyermekeiknek élő anyák legyenek a magyar leányokból. Léha ficsurok és nagyképűsködő stréberek helyett neveljük az élet nehézségeivel szembeszállni tudó férfiakat.

Neveljen az iskola olyan ifjakat, akik büszkeséget és ambícióthelyeznek abba, hogy a saját erejükből és önön becsületükből is érvényesülni tudnak, akkor a családi tűzhely levegője is meg fog tisztulni, a közéletben pedig megdől majd az a protekciós erkölestelen rendszer, mely megálázza a férfit amellet, hogy örökös veszedelme a hazának és társadalomnak.

De ha az iskola is csak nyegle ficsurokat és közönséges strébereket nevel, a kormányférfiak minden buzgalma és hazafias törekvése sem szülhet döntőeredményt, mert az iskola és a társadalom öntudatos és szándékos mulasztásait semmiféle kormányintézkedéssel nem lehet jóvátenni.

Veritas.

Kinai események.

Kínából nap-nap után hozza a táviró a híreket, melyek egy nap esupa rémes dolgokkal vannak tele, másnap pedig sokkal szelidebben hangzanak; hogy aztán mi a valóság, azt tudni egyáltalán nem lehet. Egyik hír azt mondja, hogy a Pekkingbe szorult idegen követeket és az összes európaiakat kegyetlen kínzások között legyilkolták, a másik hír pedig határozottan állítja, hogy az európaiak élnek. Egy azonban bizonyos, hogy a boxerek temérdek embert irtottak ki s mindent elpusztítottak, a mi csak európai tulajdon volt. A lázadás pedig lassanként elterjed az egész óriási birodalomban. Egyes tartományok alkirályai és kormányzói ugyan még nem csatlakoztak a mozgalomhoz s igyekeznek az európaiakat védelmezni, de ezeknek a magatartásában megbizni egyáltalán nem lehet, mert a kínai politikusok álnoksága s kiüríthatatlan idegen gyűlölete általánosán ismert dolog. Most tehát minden attól függ, hogy az európai nagyhatalmak képesek lesznek-e rövid idő alatt akkora sereget küldeni Kínába, hogy az a boxerekkel és a rendes kínai katonasággal megtudjon küzdeni. A nyomasztó helyzetet egy kissé megkönnyíti, hogy az európai hatalmak — úgy látszik — végre beleegyeztek, hogy a szomszéd Japán nagyobb hadsereget küldhessen Kínába. Ez néhány nap alatt megtörténhetik s ha Japán két hadtesttel bevonul Kínába, talán még meg mentheti a Pekkingbe szorult idegenek életét — ha ugyan még élnek — s az egész mozgalomnak más fordulatot adhat. Jelenleg a harc különben az európai hadak és a kínai hadsereg között Tien-esin körül foly. Ez az óriás, több mint egy millió lakossal bíró város a tengerparti Paku és Pekking között fekszik, tehát a Pekkingbe vezető út kulcsa, ezt tehát az európai haderők okvetlenül meg kell tartani. A várost körülbelül 15 ezer európai és japán katonaság védi 75 ezer kínai katonával és boxerrel szemben, kik elég jól vannak fegyverelve s európai fegyverekkel harcolnak. Nap-nap után kemény harcok folynak, melyekben mindkét félén sok ember esik el. Ugy látszik, hogy a hatalmasságok lesznek a végén a győztesek, mert Japán már 22 ezer embert a napokban partra szállított s a közelebről még 13 ezer ember s később még 10 ezer ember Tien-esin felé indul. Oroszország is 30 ezernyi hadsereggel közeledik Manzsúria felől. Továbbá Németország egyelőre 15 ezer embert. Olaszország 5 ezer katonát, Anglia, Franciaország és Amerika szintén küld katonaságot s így pár hét alatt egy óriás szárazföldi hadsereg s egy kolosszális tengeri haderő fog Kína előtt állani. Ausztria-Magyarország csupán 2 hadi hajóval lesz a keleti vizeken képviselve s szárazföldi hadsereget nem fog oda szállítani.

Kossuth-ünnep Seps-Szt-Györgyön.

Sepsi-Szentgyörgy város képviselő testülete már régebben elhatározta, hogy a legnagyobb magyarnak, Kossuth Lajosnak, ki a város diszpolgára volt dicsőséges emléket oly képen örökíti meg, hogy arcképét lefesteti s ezzel a város kitűnő szülöttét, Gyárfás Jenő festő művészt bizta meg. A művész a képet közelebről bevégezte s annak ünnepélyes lele-

lezése f. hó 11-én délelőtt ment végbe, fényes ünnepségek között. A kegyeletos ünnepélyre meghívta a rendezőség elhunyt nagy hazánkfiának mindkét fiát, Kossuth Lajos Tódort és Ferenczet, valamint Ruttkayné is. A meghívottak közül Kossuth Ferencz távirati uton jelentette be, hogy az ünnepélyen részt fog venni s a rendezőség megtette az előkészületeket a nagyemlékü hazafi kegyeletos érzésű fiának szívélyes fogadására. Kossuth Ferencz 11-én reggel a félhét órai vonattal érkezett meg a sepsiszentgyörgyi vasuti állomáshoz, nagy közönség várta és üdvözölte őt. Lelkes éljenzés zúgott fel a közönség soraiban, mikor a vonat berobogott s a kocsi ablakánál feltűnt Kossuth Ferencz alakja. A mint Kossuth kilépett a kocsiból, Ifj. Gödri Ferencz lelkes szép beszéddel üdvözölte a várva-várt kedves vendéget s mikor az éljenzések elhangzottak, Kossuth Ferencz meghatva köszöntö meg a város közönségének előzékeny figyelmét s jóleső érzések közt jelentette ki, hogy a meghívásnak engedve, megjelenhetett a szabadságszerető és székely város kegyeletos ünnepén. A mai ünnep, ugymond, nem pártünnep: ez mindnyájunk kegyeletének emléknapja azon férfiu emléke iránt, a ki minden magyarnak édes atyja volt. Az ő emléke tanít minket szabadságszeretetre. Riadó éljenzés közben szállt fel Kossuth a kocsiba ifj. Gödri Ferencz polgármesterrel. Hosszu kocsisor indult meg innen s a város végén felállított nemzeti lobogókkal gazdagon ékített diszkaput át vonult be a menet a városi tűzoltótestület zenekarának indulója mellett. A házakon nemzeti lobogókat lengetett a szél s ablakokból, erkélyekből hangzott az üdvözölő éljenzés Kossuth Ferencz felé, kit a sokaság szállására, ifj. Gödri Ferenczhez kísért el, hol reggelivel várta szívélyes házi gazdája szűkebb körü társasággal.

Délelőtt 10 órakor vette kezdetét a diszközgyűlés, melyet Gödri Ferencz nyitott meg ékes beszéddel. Erre Bene István tiszti ügyész beszélt el szép, lendületes szavakban a kép történetét. Révai Pál ev. ref. lelkész nagyszabásu ünnepi beszédet mondott s ekközben lehullott a lepel a gyönyörű festményről, mely Kossuth Lajos 1848-ból, író asztala előtt állva összefont karokkal ábrázolja. A jeles művész nagyszabásu festménye mély megindulást keltett az egész közönségen s ennek hatása alatt kezdte meg Kossuth Ferencz az ő beszédét, melyben meghatottan mond hálás köszönetet a város kegyeletos megemlékezéséért. Ezután Gödri Ferencz polgármester a város nevében átveszi a képet. Málik József indítványára a közgyűlés kimondja, hogy mindazon beszédok, melyek a mai ünnepségen elmondattak örök emlékezetnek okáért teljes szövegében jegyzőkönyvbe írtassanak s ezzel a diszközgyűlés véget ért. Gyűlés után Kossuth Ferencz a 48-as honvédek tisztelgését fogadta. A hivatalos rész bevégeztével Kossuth Ferencz látogatást tett Potsa József főispánnál, ki azt nyomban viszonzta is. Később Kossuth Ferencz a főispán társaságában meglátogatta a város közintézetét s ezután lakására visszatérve, fogadta a többek között a kézdivásárhelyi függetlenségi párt küldöttségét, melyet a város képviselőjében jelen volt polgármester Bartók Károly mutatott be Kossuthnak. A kézdivásárhelyi küldöttségben részt vettek: Kovács János birtokos, Molnár Józsiás műmalomtulajdonos, Csutak László, Dávid Gyula, Barta Gyula, Jakabos Ágoston és Nagy Ádám. Délben bankett volt, melyen politikai pártkülönbség nélkül sokan vettek részt s mivel kimondott elv volt, hogy a mai ünnepség nem politikai cselekvény, hanem egy dicsőséges nagy történelmi alak emlékének megünneplése, épen semmi disszonans hang nem zavarta a jelen voltakat. A banketten természetesen sok ékes pohárköszöntő hangzott el, melyekben több volt a hazafiság, mint politika. A pohárköszöntők sorozatát Gödri Ferencz polgármester nyitotta meg magas röptű beszédében hódolván Kossuth Lajos emlékezetének. Kelemen Lajos megyei tiszti ügyész Kossuth Ferenczért, Veres Gyula Kossuth Lajos Tódorért, Révai Pál Ruttkaynéért, Kossuth Ferencz S.-Szentgyörgy város közönségéért Bene István Benedek Jánosért, mint a rendező bizottság elnökéért, Veres Gyula Szentiványi Miklós alispánért mondottak toasztokat, Beszéltok még Molnár Józsiás és Veres Gyula s még többen. A bankett igen emelkedett hazafias hangulatban ért véget.

Az iparosok nyugdíj-ügye.

Irtá: Szenternsébeti Szakács Péter.

(Folytatás és vége.)

A kezelési költséget a normál 2000 tag után számítottam 6000 koronára, minthogy ezután ennyi elegendő. Remélve azonban, hogy a tagok száma ennél 3—4-szeresen több leend, aránylagosan a kezelési költség is emelkedni fog, midőn az aránylag több bevételből szintén megtalálja a fedezetét.

Kifogás alá eshetnék itt az, hogy az alaptőke gyümölcsösztetését rendszeresen 5%-kal vettem számításba, amennyi kamatot, nagyobb tőkék elhelyezésénél, pénzintézeteink nem igen fizetnek. Megállhat azonban ezen számítás azért, hogy egy ilyen intézet pénze jelzálogkölesön utján nemesak jobban, de biztosabban is gyümölcsösztethető, mint takarékpénztárilag és számításaimnál ép az vezérelt, hogy hogy ilyen összeg, mint amennyi a nyugdíjgyesületnél évente befoly és elhelyezésre vár, 5% os kamat- és első helyen való betáblázás mellett, mondhatni naponta elhelyezhető leend.

Ezzel amellet, hogy a nyugdíjintézet pénze megfelelő gyümölcsösztetést nyerhet, még az a más oldalú jótékonyosság is fog járni, hogy a kölesönre szoruló kisbirtokos közönség, a rendelkezésre álló tőke arányában, máshol nem található, olcsó kölesönhöz juthat.

Mindezen előadatokból kitetszik, hogy habár az alapszabályokba, óvatosság szempontjából, belevetett, hogy a netán váratlanul bekövetkező kedvezőtlen körülmény elhárítása végett a tagági illetékek felomoltathessenek; ez azonban aligha fog valaha bekövetkezni.

Szabadjon annak a reményemnek kifejezést adnom, hogy sikerült egy nyugdíj-egyesületről mindent tekintetben világos képet nyujtanom s ezen ügynek ezáltal barátokat nyernem.

*

Habár már is kissé hosszúra nyúlt felolvasásom, mégis bátorkodom még néhány perczre kérni becses türelmüket, hogy ezek után, habár röviden megemlékezzem még az iparosok nyugdíjgyényének a biztosító-intézetek által kontemplált ellátásáról.

Az elmondottak után a magam részéről kinyilváníthatom, hogy nem bizom ennek lehetőségében. Szerintem ennek két sarkolatos oka az, hogy: 1. a biztosító-intézetek kezelése e tekintetből drága, 2. pedig a nyugdíjazás után áhítózó kisiparosoknak — bátran merem állítani — legalább is 80%-a szegényebb annál, hogysem az ezen oldalról igényelt magas díjakat fizetni képes volna.

Miként az „Első magyar általános biztosító társaságnak” a „Magyar Ipar” mult évi 41-ik számában közreadott ajánlatából kitetszik, 200 kor. biztosított nyugdíjért fizetni kellene évente.

egy 30 éves egyénnek 18 kor. 64 fill.

35 „ „ 24 „ 34 „

40 „ „ 31 „ 70 „

orvosi vizsgálat feltétele mellett, vagyis ezen díjak folytani kedvezmény is csak az egészséges egyénekre terjesztetnék ki, amely üzlettel t. i. legesekélyebb a kockázat.

Ha ezen díjtételek mellett valaki magának pl. 800 koronát kívánna nyugdíjul biztosítani, fizetnie kellene évente, ha

30 éves 74 kor. 56 fillért

35 „ 98 „ 36 „

53 „ 126 „ 80 „

Ismerve iparosaink életviszonyait, bizvást mondhatom, hogy azoknak, akik nyugdíjjal kívánják elhárítani a munkaképtelenség idejének gondjait, ezen díjakat megfizetni nem áll módjukban; azoknak pedig, akik megfizethetnék, ugyis van mire támaszkodniok és ezek azért nem veszik ezt igénybe.

Azonkívül kizárja a kérdés ez uton való megoldásának lehetőségét az, hogy csakis orvosilag megvizsgált egészséges egyének fölveltéről van szó. Ez esetleg a nyugtázzó fizikummal bíró elemek, mondjuk ki, a betegeskedők elől teljesen el lenne zárva a módja annak, hogy ők is gondoskodhassanak a jövő esélyeire magukról.

Ez teljesen ellenkezik a humanizmussal, társadalmi szempontból pedig épen káros volna.

En a kérdést csakis társadalmi uton a köleső-

Július 15.

nősség: az „Egy mindnyájáért a mindnyája egyért” elve alapján remélem megoldhatónak s minél inkább késik e megoldás, annál károsabbnak tartom nemzetünkre.

Hogy sikerült-e ezen fontos társadalmi ügyet, amely után iparos polgártásaink annyi ezren esengenek, fejtegetéseim által, bár egy lépéssel a megoldáshoz közelebb juttatnom, a jövő fogja megmutatni.

A mélyen tisztelt hallgatóság szíves türelméért és figyelméért, melyekkel ily hosszasan megajándékozni kegyeskedett, fogadja hálás köszönetemet és engedje kérnem, hogy az iparosok nyugdíjügyét felkarolni méltóztassanak, mert amily mértékben javul a polgárok helyzete, annak arányában virágzóbb lesz imádott hazánk!

Mégegyszer hálásan köszönöm a szíves figyelmet.

Tanügy.

— M. Székely János áll. isk. igazgató jelentése az 1899—900. isk. évről. —

Tekintetes Gondnokság!

Mint az áll. el. fiu- és leányiskola igazgatója az 1899—900. iskolai évre vonatkozó jelentésemet szerencsés vagyok a következőkben terjeszteni elő:

I.

Az 1899—900. iskolai évre szóló beírások szeptember hó első felében megtörténtek, azonban a tanítás csak október hó 2-án kezdődhetett, mivel az építkezés ez ideig be nem végződhetett. Október hó 1-én a gondnokság, a szülők és a tanítótöbbség jelenlétében az iskolai év ünnepélyesen megnyitott; a tanulók tanítók vezetése alatt templomba vonultak, hogy kérjék a Mindenható áldását, kegyelmét az iskolai évre.

Beiratkozott: 170 fiu és 232 leány, összesen: 402 mindennapi iskolaköteles tanuló, vagyis 17-el több, mint a megelőző évben.

Az ismétlő leányiskolának 15 tanulója volt.

Hogy a mindennapi iskolakötelesek közül év közben hány marad ki, hány volt helybeli és vidéki, hogy oszlottak meg vallás, magaviselet, szorgalom és előmenetel tekintetében, ezekről számot ad a mellékelt statisztikai táblázat. Részletezésükbe nem bocsátkozom.

A lefolyt iskolai évben:

Szabó József tanította az I-ső fiuosztályt.

Szabó Géza „ az II. „

Vajna Károly „ a III., IV. „

M. Székely János „ az V., VI. „

Kósa Mariska az I-ső leányosztályt.

Székely Marika a II. „

Balázsné Tauber Róza a III. „

Zajzonné Köntzey Cornélia a IV. „

Rákosi József az V., VI. „

Részint a múltányosság, részint az iskolaügy érdekében egyes tanítók más osztályban is tanítottak. Nevezetesen:

Szabó József testgyakorlatot tanított a III—VI. fiuosztályban.

Szabó Géza szepirást a III—VI. fiuosztályban.

Vajna Károly rajzot az V—VI. fiuosztályban.

Kósa Mariska gazdaságtant az V—VI. l. osztályban.

Székely Mariska műéneket a IV. s testgyakorlatot az V—VI. l. osztályban.

Z. Köntzey Cornelia női kézi munkát a II. és V. VI. l. osztályban.

Rákosi József éneket az I-ső leány, műéneket az V—VI. fiuosztályban.

Az évváró vizsgálatok június hó 25—30-ig tartottak. Nagy érdeklődés mutatkozott ugy a szülők, mint a közönség részéről. Az eredmény milyenségéről ezuttal véleményt nyilvánítani nem az én feladatam; a vizsgálatokat vezető elnökök jogkörébe vág ez. De hogy a téli tornaterem a testgyakorlat eredményének fokozására mily nagy befolyással van, azt örömmel említem meg. A vizsgálatokon hallott összhangzatos ének pedig felsőbb intézetnek is dicséretére válnék. E pontnál kedves kötelességem hangsúlyozni, hogy az ev. ref. tanulók az összhangzatos egyházi énekekben is Nagy Gerő ref. kántor

vezetése alatt ez évben kiváló szép előmenetelt, elismerésre méltó haladást tettek.

A záróünnepély július 1-én tartatott meg az ev. ref. templomban. A tapasztaltak újra megerősítik azon meggyőződésben, hogy kár volna a záróünnepély helyét megváltoztatni, mert amaz óriási közönség, mely záróünnepélyünket oly impozánssá teszi, tornatermünkbe be nem férne, nemcsak egészben, de még $\frac{1}{3}$ -ad részben sem. Nekünk pedig érdekünk, hogy a közönséget oda édesgessük, az érdeklődést, az iskola iránti rokonszenvet a népben fokozzuk.

Bár ez ünnepélyen a jutalmazásokra vonatkozólag részletes előterjesztést tettem, mégis röviden itt is kitérök arra. Az alapítványok kamatja: 209 korona és 91 fillér, az adományok összege: 93 korona volt. Pénzjutalmat nyert 2 leány 28—28 koronát. Két fiu 10—10, egy: 9, kettő: 6—6 és egy: 7 koronát, 119 tanuló könyvjutalomban részesült.

A város képviselőtestülete ez évben is kiterjesztette áldozatkészségét a szegény tanulókra. Ruházat segélyben részesített 42 leányt és 38 fiut, összesen 80 tanulót. Hála és elismerés érte.

Az ev. ref. egyház 2000 koronát millenniumi alapítványa 80 korona kamatának feléből 5 fiu és 3 leány, ev. ref. vallásu tanulók ruháztattak fel; a másik fele: 40 korona és a k.-vásárhelyi tanítói kör millenniumi 200 koronás alapítványa kamatának $\frac{2}{3}$ -da a szegény tanulók tanszereinek beszerzésére fordított.

Az iskola a szegényeket kézi könyvekkel látta el. Ime, a szegény tanulók iránti jótékonyosság mily sokoldalu!

Felvételi, havi és évi értesítői díjat fizetett 108 fiu és 176 leány összesen: 284 tanuló a 50 kr = 142 frt. Az orsz. tanítói nyugdíjalap javára 402 tanuló a 15 kr = 60 frt 30 kr, összesen 202 frt 30 kr, vagyis 404 korona és 60 fillér.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Nagy Lázár, kézdivásárhelyi kir. adóhivatali díjtalan gyakornokot kir. adótisztte nevezte ki a karezag kir. adóhivatalhoz.

— **Időjárásunk.** Sok eső után az idő egy kissé derülésnek indult s ámbár a hirhadt, Margit nap esőt hozott, van remény, hogy Margit kisasszony ezuttra nem fog nagyobb akadályokat gördíteni az időjárás jó szándéka elébe. A sok borult, és esős idő folytán a levegő nagyon lehűlt, úgy, hogy a napokban 10 C. fokra is leszált a hőmérséklet. Minden jel oda mutat, hogy a felhők elvonulnak s a levegő lassankint felmelegedik.

— **Anyakönyvvezetők.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Háromszék vármegyében a gyulafalvi anyakönyvi kerületbe Molnár Ferencz gyári tisztviselőt anyakönyvvezetővé, továbbá ugyancsak a gyulafalvi anyakönyvi kerületbe Scholtz Lajos tanítót anyakönyvvezető helyettesé, nevezte ki.

— **Hymen.** Dávid Antal, tekintélyes kereskedő, a k.-vásárhelyi takarékpénztár felügyelő-bizottságának elnöke, f. hó 10-én tartotta esküvőjét Altörján, Szentpétery Mariska altörjai községi tanítónővel, Dr. Szentpétery Bálint Rudolf kórházi és kúzdijárási orvos kedves, szeretetreméltó hugával. Az esküvőt, mely szűk családi körben folyt le, rövid dejeuner követte, mely után az új párnásutra indult. Kísérje szerencse frigyüket.

— **A város téglái.** Utóbbi napokban erősen lábra kapott az a hír, hogy a város által vett téglákat az árvíz elvitte. Ezen hírt sokan, sokkal több rosszindulattal, mint alaposítással kolportáltak és variáltak. Ennélfogva szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy a hír legnagyobb részben alaptalan, mert a megkészített 170 ezer téglából csupa 2000 darab szenvedett némi sérülést s a város összes kára szűken 4 frt. Ezen összeg nem érdemli meg, hogy némelyek lelkiüket a város romlása felé bántatlal emésszék.

— **Tanítónő választás.** A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület az általa fentartott polgári leányiskolához múlt szerdán tartott közgyűlésében

második tanítónőnek egyhangulag Molnár Esztert választotta meg.

— **Polgári leányiskolánk.** A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület f. hó 11-én Jakab Istvánné elnöke alatt közgyűlést tartott, melynek tárgyát kizárólag az általa létesített és fentartott polgári leányiskola ügyei képezték. Nevezetesen a nőegyesület tulajdonosul vette Balázs Márton igazgató évi jelentését a múlt iskolai tanévről s ezzel kapcsolatosan a működő tanári karnak, de különösen Balázs Márton igazgatónak, ki rendkívüli ügybuzgóságával annyit tett a fiatal intézményért, elismerést és jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Kimondotta a közgyűlés, hogy a jövő tanévben nem csak a 2-ik, hanem a IV. osztályt is meg óhajtja nyitani, ha erre a közoktatásügyi kormány jóváhagyását megnyerheti és e-re elegendő fontos indok az, hogy a városban nagyobb számmal vannak olyan növendékek, kik a III. osztályt magánúton végezték s magán vizsgát tettek ezek kifejezett hajuk szerint a felállítandó IV. osztályban folytatnák tanulmányaikat. Minthogy ilyen formán a IV. osztálynak nem csak kellő tanulója meg van, hanem pénzügyi szempontból sem forognak fenn akadályok, a nőegyesület indokoltnak találja, hogy e tárgyban a közoktatásügyi kormányhoz felterjesztést tegyen s kérje a IV. osztály felállításának engedélyezését. Végül a közgyűlés hálás elismeréssel vette tudomásul, hogy az iskola tanítói ugymint Balázs Márton igazgató, Balázsné sz. Tauber Róza, Kiss Jenő, Rákosi József, Zajzonné sz. Kőnczei Kornélia és Wertán Emilia a vizsgadíjait nem vették igénybe, illetőleg ezekből 200 korona összegben egy alapítványt tettek a polgári leányiskola javára. Ezen alapítvány ezéjlat és rendeltetését a később kiállítandó alapító-levél fogja megállapítani.

— **Halálozás.** Egy ifju asszony korai haláláról vettünk hírt. Bodola Gyula kézdivásárhelyi kir. törvényszéki iktató neje sz. Bodola Anna asszony, hosszas, súlyos szenvedés után, Kolozsvárott a klinikán, hol nem rég nehéz operációt állott ki, f. hó 13-án 35 éves korában elhunyt, átrahagyva bánatos férjét s 4 kiskorú árva gyermeke. A korán elhunyt ifju nő, tetemeit f. hó 14-én, szombaton délután helyezték örök nyugalomra a kolozsvári köztemetőben.

— **Mulatság.** A „Kézdi-Vásárhelyen szinidőző tanuló ifjuság” régi szokásához híven, az idén is megtartja mulatságát augusztus 4-én az Unió-kerti szinkörben. Ismerve a múltból a nagyérdemű közönség azon szíves jóindulatát, melylyel a nemes czél iránt viseltetett, támaszkodunk most is a nagyérdemű közönség magas pártfogására és körjük, a czél nemes és szent voltára hivatkozva, hogy mulatságunk sikerét az idén is magas pártfogása által minél nagyobb mértékben elősegíteni kegyeskedjék. Kökössy Károly, ifj. titkár.

— **Nyilatkozat.** Alulírott mély fájdalomtól dult kebellem mondok köszönetet mindazon helybeli és vidéki nemes szívű egyének és jó barátoknak, kik szeretett nőm hirtelen halála alkalmával f. év és hó 11-én tartott temetésén oly meghatóan nyilvánították tanujelét irántam, és családom iránt érzett nemes részvétüknek. Ugyancsak e helyen mondok köszönetet azon számos helybeli és vidékről jövő részvét nyilatkozatokért is, melyekkel ismerőseim és jóakaróim elhalmoztak. Kívánom azt, hogy örizzze meg a gondviselés mindnyájukat a sors hasonló csapásaitól. Kézdi-Vásárhelyt, 1900. július 12-én. Ambrus Albert.

— **A bodza—krásznai m. kir. mellék-vámhivatal telepén** árvíz okozta rongálások és sérülések helyreállítása, valamint ugyanott a pénzügyi laktanyánál teljesítendő munkák szükségesei, még pedig az előmért költségvetés szerint 1744 korona 39 fillér, irva: egyezerhatszáznegyvennégy korona 39 fillér erejéig. Ezen munkák kivitelének biztosítása czéljából folyó évi július 24-én 8 órakor a sepsiszentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóság helyiségében tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik. Feltételek szerkesztőségünkben megtekinthetők.

